

Van: : college van burgemeester en wethouders

Datum : 01 september 2020

Portefeuillehouder(s) : wethouder Becht

Portefeuille(s) : Werk en inkomen

Contactpersoon : V. Walravens

Tel.nr. : 8330

E-mailadres : walravens.v@woerden.nl

Onderwerp: Beantwoording vragen ex artikel 42 van het Reglement van Orde van de gemeenteraad gesteld door Simone Onrust van de Fractie van VVD over Armoedebeleid

Beantwoording van de vragen:

Armoedebeleid

1. Op welke wijze heeft het college de output van het nieuwe armoedebeleid tot nu toe gemonitord? De gemeente Woerden werkt jaarlijks mee aan de Benchmark Armoede en Schulden van Divosa. In deze benchmark wordt onder andere inzicht gegeven in de uitgaven aan en het bereik van de minimaregelingen. Tevens wordt dit vergeleken met andere gemeenten. De meest recente uitvraag is wegens de coronacrisis uitgesteld. Verder geven de kwartaalrapportages van Ferm Werk nadere informatie over het bereik van de armoede- en minimaregelingen die Ferm Werk uitvoert. Zo ontstaat een actueel overzicht van het bereik van deze regelingen.

Gedurende het realiseren van coachende begeleiding (later Samen Vooruit genoemd) in 2019, is gemonitord in hoeverre inwoners meer zelfredzaam zijn geworden en welke stappen zijn gezet. Ook zijn de ervaringen van de betrokken professionals en inwoners gemonitord. Daarnaast wordt momenteel aan de doorontwikkeling van de monitoring van de cijfers gewerkt.

De uitkomsten van deze doorontwikkeling en de evaluatie van het armoedebeleid later dit jaar zullen samen met de MAG de basis vormen voor het nieuwe uitvoeringsplan op armoedebeleid.

2. Welke extra kosten zijn er in de jaren na de uitvoering van het nieuwe armoedebeleid gemaakt als gevolg van deze wijzigingen?

Van 2018 tot en met 2020 is er in totaal €391.000 uitgegeven aan het gekantelde armoedebeleid. Deze kosten bestaan uit het ontwikkelen van de nieuwe aanpak voor Samen Vooruit (netwerkpartners betrekken en gezamenlijk trainen om de dienstverlening aan de inwoners te verbeteren en extra capaciteit voor de uitvoering Woerden Wijzer), uit het maatwerkfonds dat ter beschikking stond tbv Samen Vooruit, en daarnaast bijvoorbeeld het opzetten van het armoedenetwerk en de benadering van doelgroepen met specifieke informatie (bijvoorbeeld jongeren die 18 werden). Procentueel bedragen de kosten van het aandeel overhead 5% van de uitgaven, versus de uitvoeringskosten en verstrekkingen aan inwoners 95%.

De kosten van Samen Vooruit bleken een stuk lager uit te vallen dan verwacht. Er was ruimte opgenomen voor een maatwerkfonds, dat tot doel had om inwoners indien nodig financiële middelen te kunnen verstrekken die aanvullend op het declaratiefonds inwoners kan helpen hun stressfactor op te lossen. Van deze mogelijkheid is zeer weinig gebruik gemaakt, en als dat wel het geval was, ging het om lage bedragen. Dat betekent ook dat de financiën die ter beschikking stonden voor dit project niet volledig besteed

werden.

3. Welke maatschappelijke, individuele en financiële effecten zijn er toe te schrijven aan de beleidswijziging?

Het college richt zich met het armoedebeloid op het beperken van de effecten van armoede. Hiermee wil het college bereiken dat inwoners die leven in armoede kunnen blijven meedoen in de maatschappij, zodat er een positief effect ontstaat op het welbevinden van inwoners en kinderen die in deze gezinnen opgroeien. Het voorkomt dat andere problemen zich ontwikkelen en erger worden.

Deze inzet resulteert onder andere in het jaarlijks ondersteunen van ruim 100 kinderen door Stichting Leergeld Groene Hart door bijvoorbeeld het verstrekken van laptops en fietsen. Via de declaratieregeling die door Ferm Werk wordt uitgevoerd zijn in 2019 ruim 236 huishoudens met kinderen ondersteund in het meedoen aan de maatschappij. Hierbij kan worden gedacht aan lidmaatschap van een sportclub of een culturele activiteit. Ook het volgen van zwemles hoort bij deze aanpak.

Het college heeft ook ingezet op versterken van het netwerk. Hiervoor worden 2x per jaar een bijeenkomst georganiseerd met verschillende thema's. Zo is er bijvoorbeeld tijdens een bijeenkomst gekeken naar hiaten in het aanbod, en bij een andere bijeenkomst is vroegsignalering besproken. De versterking van het netwerk zorgt ervoor dat er zo goed mogelijk wordt samengewerkt en waar mogelijk gebruik wordt gemaakt van elkaars aanbod ten behoeve van de inwoner.

Door de effecten van armoede zo vroeg mogelijk te beperken wordt voorkomen dat inwoners wegens financiële problemen geen onderdeel meer uitmaken van de maatschappij. Dit kan, naast de bovengenoemde ondersteuning, door te voorkomen dat financiële problemen groeien. Hiervoor is adequate ondersteuning noodzakelijk waarbij inwoners niet uitvallen in een traject van bijvoorbeeld schuldhulpverlening of ondersteuning via Woerden Wijzer. Wanneer inwoners tussentijds stoppen met een traject is het risico groot dat de (financiële) problemen blijven groeien en zij op een later moment met meer problemen een nieuwe hulpvraag stellen. Door de uitval aan een traject zoveel als mogelijk te beperken wordt een verdere ontwikkeling van (financiële) problemen voorkomen.

In het gekantelde armoedebeloid werd hierop stevig ingezet: ondersteunen van inwoners middels coachende begeleiding. Hierbij zouden we in eerste instantie aansluiting zoeken bij de aanpak van de gemeente Alphen aan de Rijn, maar het bleek, na onderzoek, toch beter te passen zelf een vorm uit werken. De pilot Samen Vooruit was de vorm van coachende begeleiding die vervolgens is opgezet. Hier is ervaring opgedaan met stress sensitief werken, waarbij ook gebruik kon worden gemaakt van een maatwerkfonds om de eerste stress, indien nodig, financieel te lenigen. Deze aanpak beoogde inwoners op een vraaggerichte wijze en met een stress sensitieve aanpak te ondersteunen hun problemen aan te pakken. In deze werkwijze is 0% van de deelnemers tussentijds uitgevallen. Echter het bleek dat de doelgroep die beoogd werd, onvoldoende bereikt werd. Hier werd met name de doelgroep die zware multi-problematiek heeft ondersteund. Daarom is vervolgens gekeken naar een manier waarop wel de doelgroep met beginnende financiële problematiek kon worden bereikt: vroegsignalering. Deze aanpak staat nu in de startblokken, en wordt per oktober geëffectueerd. Dit is vooruitlopend op de wetwijziging van 1 januari 2021, wanneer gemeenten verplicht een aanbod moeten doen aan inwoners die betalingsachterstanden hebben bij hun huur, energie, water of zorgverzekeringsmaatschappijen. Woerden Wijzer werkt nog steeds met stress sensitieve aanpak, en deze wordt ook verder geïmplementeerd, waarover u ook bent geïnformeerd middels rib 20r.00293.

Deze aanpak, in combinatie met de nieuwe wettelijke taken om inwoners eerder te benaderen in het geval van beginnende betalingsachterstanden op de vaste lasten (vroegsignalering), geeft de verwachting dat op langere termijn gemeentelijke kosten worden bespaard doordat inwoners minder complexe ondersteuning nodig hebben. Tegelijkertijd verwachten we ook een groter beroep op de vraag naar ondersteuning in deze Corona tijden, waarin de werkloosheid oploopt, en mensen sneller in financiële problemen kunnen

komen.

4. Op welke wijze is stress-sensitief werken geborgd binnen de ketenpartners? Hebben zij hier ook trainingen voor gevolgd?

Met Kwadraad en Ferm Werk is in de pilot Samen Vooruit intensief samengewerkt. Zij gaven deels aan al ervaring te hebben met stress-sensitief werken. Verschillende interne medewerkers van Ferm Werk en Kwadraad zijn aangesteld als ambassadeur om stress-sensitief werken in de organisatie onder de aandacht te blijven brengen. Zij hebben gezamenlijk trainingen in stress sensitieve dienstverlening gevolgd.

5. Wat is de verwachte toegevoegde waarde van het trainen van de proces- en casusregisseurs van Woerden-Wijzer in stress-sensitief werken?

Tijdens hulptrajecten kunnen inwoners uitvallen. Als zij op een later moment een nieuwe hulpvraag stellen blijkt veelal dat de problemen in de tussenliggende periode groter zijn geworden, met alle gevolgen van dien. De ervaring tot nu toe is dat stress-sensitieve dienstverlening en een vraaggerichte in plaats van een aanbodgerichte aanpak, voorkomt dat inwoners tussentijds stoppen met trajecten. Hierdoor wordt voorkomen dat de problemen groeien. Door de proces- en casusregisseurs (in 2019 waren dit nog consultants en sociaal makelaars) te trainen in stress-sensitieve dienstverlening, mede als onderdeel van de implementatie van de werkwijze van casemanagement, wordt verwacht dat de resultaten uit de pilot grotendeels behaald blijven worden (0% uitval tijdens ondersteuning van het traject). De effecten van de stress-sensitieve, vraaggerichte aanpak worden meegenomen in de eerdergenoemde evaluatie van het armoedebeleid.

6. Welke kosten zijn hiermee gemoeid?

Een aantal consultants van Ferm Werk, Kwadraad en Woerden Wijzer zijn getraind in de stress-sensitieve aanpak. De training bestond uit trainingsmomenten, intervisie en monitoring. Aan deze trainingen is €4.465,- besteed.

7. Op welke wijze is het college van plan om de effecten van deze aanpassingen te monitoren?

Het college vindt het belangrijk dat het armoedebeleid bij blijft dragen aan het ondersteunen en vroegtijdig opsporen van inwoners die leven in armoede, waarbij expliciet wordt gekeken naar gezinnen met kinderen. Vanuit de nieuwe wet gemeentelijke schuldhelpverlening krijgt de gemeente signalen waarmee zij haar inwoners in een vroeg stadium een aanbod voor ondersteuning moet doen. De ondersteuning richt zich zowel op het mogelijk maken van participatie, als het ondersteunen bij het oplossen van (financiële) problemen. De monitoring op de ondersteuning wordt doorontwikkeld, waarbij bijvoorbeeld wordt meegenomen in welke mate er gebruik wordt gemaakt van het aanbod dat er is, en ook van het bereik van dit aanbod. Ook wordt het bereik van de verschillende regelingen gemeten. Dit wordt meegenomen in de nieuwe uitvoeringsplan op het armoedebeleid.

8. Wat heeft de inwoner gemerkt van al deze aanpassingen en beleidswijzigingen?

De inzet van de afgelopen jaren heeft onder andere geresulteerd in meer en toegankelijke informatie over het bestaande hulpaanbod. Tevens is de toegang tot hulp verbeterd waardoor het voor inwoners makkelijker is om een hulpvraag te stellen. Zo zijn de regelingen bij Ferm Werk goed bekend en zien we een lichte stijging in het aantal gebruikers voor zowel de bijzondere bijstand als de declaratieregeling. Daarnaast hebben inwoners de afgelopen jaren toegang gekregen tot het aanbod van meer partijen, zoals Stichting Leergeld Groene Hart en Stichting Babypullen.

Met de pilot Samen Vooruit (2019) is ingezet op het bereiken van inwoners met beginnende financiële problematiek en het volgen van een stress-sensitieve benadering. Met de stress-sensitieve benadering zijn veel positieve ervaringen opgedaan. Echter werd de beoogde doelgroep door middel van de pilot nog onvoldoende bereikt. De inwoners met beginnende financiële problematiek die nog niet in beeld zijn bij de gemeente vormen een belangrijke doelgroep in het armoedebeleid. Deze groep wordt vanaf januari beter in kaart gebracht als gevolg van de meldingen die we vanuit partijen (huur, energie, water en zorg) krijgen

ten aanzien van betalingsachterstanden. Bij deze nieuwe taken zal de stress-sensitieve, vraaggerichte werkwijze worden toegepast om zo vanuit het perspectief van de inwoner te kijken naar passende ondersteuning. Begin 2020 is de raad geïnformeerd over de conclusies van de pilot Samen Vooruit en het vervolg aanpak Vroegsignalering (rib 20R.00293).

9. Welk deel van het armoedebudget is er besteed aan beleidsontwikkeling en het uitwerken van beleid en welk deel van het budget is daadwerkelijk terecht gekomen bij inwoners die in armoede leven?

Het budget voor het armoedebelief bestaat uit een budget voor 'regulier' armoedebelief en een budget voor de ondersteuning van kinderen die in armoede leven, de zogenaamde Klijsmagelden. Veruit het grootste deel van de uitgaven van het armoedebudget komt bij de inwoners terecht, 95% tov 5% voor overhead (bijvoorbeeld voor het opzetten armoedenetwerk en trainingen stress sensitieve dienstverlening aan de uitvoering).

Het budget voor het reguliere armoedebelief is de afgelopen jaren deels besteed aan training van medewerkers en partners voor de methodiek van stress-sensitief werken en andere activiteiten die de uitvoering van het integraal armoedebelief ondersteunen, zoals het opzetten van het armoedenetwerk. Het doel hiervan is dat deze investeringen uiteindelijk positieve effecten teweegbrengen voor de inwoners en dat daarmee het gehele budget terecht komt bij de inwoners. Daarnaast is een deel van het armoedebudget naar de inzet van de pilot Samen Vooruit gegaan. Komende jaren zal het armoedebudget deels worden besteed aan de inzet die nodig is om een werkwijze voor de vroegsignalering van schulden in te richten. Voor het grootste deel wordt dit besteed aan extra capaciteit bij de uitvoering, die outreachend meldingen vanuit vroegsignalering oppakken. Dit is weliswaar budget dat wordt besteed aan medewerkers die in de uitvoering aan de slag gaan, dit komt echter wel direct ten goede van de inwoners, die immers de ondersteuning van deze medewerkers ontvangen. Een klein deel wordt besteed aan het monitoren en verslagleggen van de aanpak van vroegsignalering.

10. Heeft het college voldoende grip op de bestrijding van armoede in de gemeente en verwacht het college dat de doelen behaald zullen worden die met de beleidswijziging werden beoogd (duurzame afname van armoede in de gemeente)?

Ja, voor zover mogelijk heeft de gemeente Woerden grip op de bestrijding van armoede. Dit hangt echter met zeer veel factoren samen waar de gemeente geen invloed op heeft. Hierbij spelen schaamte, taalproblemen en het begrijpen van regels bijvoorbeeld een rol. Er wordt door de gemeente Woerden intensief ingezet op de bestrijding van armoede, door bijvoorbeeld de benadering van verschillende doelgroepen, de Nibudkrant die in 2019 is verspreid in Woerden, en daarnaast goede informatievoorziening via en naar de verschillende partners.

Wel zijn er nog verdere stappen te zetten. Zo is de constatering dat nog niet iedereen bereikt en benaderd is. Het is daarom van belang, juist in deze tijd, om in te blijven zetten op de zichtbaarheid en bekendheid van de bestaande regelingen. De samenwerking met de partners die de afgelopen jaren met het armoedenetwerk verder is verstevigd, draagt bij aan het zichtbaar laten zijn van ondersteuning en regelingen, maar ook op het goed doorverwijzen van vragen naar en tussen onze partners onderling. Met de nieuw te plegen inzet op vroegsignalering van schulden wordt verwacht dat meer huishoudens in beeld komen, die actief geïnformeerd worden over het bestaande ondersteuningsaanbod. Hierbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij de vragen van de inwoners: waar hebben zij hulp bij nodig?

11. Waarop baseert het college dit?

De afgelopen jaren is ingezet op een outreachende en vraaggerichte aanpak richting onze inwoners. Hierbij hebben we op verschillende manieren ervaring opgedaan met het ondersteunen van inwoners in armoede. De gemeente doet dit deels door een stevig armoedenetwerk op te zetten, waarbij partijen elkaar goed weten te vinden en waar ook goed wordt naar elkaar wordt doorverwezen. Daarnaast wordt de aanpak stress sensitieve dienstverlening geïmplementeerd in de aanpak van casemanagement bij Woerden Wijzer. Ook blijven we inzetten op de doelgroep met beginnende financiële problemen door middel van de aanpak vroegsignalering, zoals afgesproken met de raad in het kader van het gekantelde

armoedebeleid. In 2021 informeren we de raad over de resultaten van deze aanpak.

Bijlagen:

De ingekomen brief met corsanummer: x
1

Secretaris

M.H. Brander

Burgemeester

V.J.H. Molkenboer

Artikel 42 vragen inzake armoedebeleid

In 2017 is de notitie Integraal armoedebeleid: de inwoner aan het roer (17r.00142) vastgesteld. Dit heeft geleid tot verschillende aanpassingen in het armoedebeleid. Het was de bedoeling dat de declaratieregeling maatschappelijke participatie vervangen zou worden door een maatwerkfonds armoedebestrijding (scenario 3). Hierdoor zou de vraag van de inwoner meer centraal komen te staan en kon beter worden ingespeeld op de behoeften van de inwoner. Daarnaast werd gekozen voor de invoering van een andere wijze van begeleiding, met als doel het reduceren van stress. De extra kosten van dit gekantelde armoedebeleid werden geraamd op 145.000 euro structureel vanaf 2018 en 250.000 euro structureel vanaf 2020.

Bij de behandeling van het raadsvoorstel heeft De Woerdense VVD het initiatief genomen voor het amendement Output op armoedebeleid, waarin het college werd opgedragen de output van het nieuwe armoedebeleid te monitoren en te borgen dat de extra inzet van middelen zou resulteren in de afname van duurzame armoede in de gemeente.

Bij het vaststellen van het nieuwe armoedebeleid werd verwacht dat bovengenoemde aanpassingen zouden leiden tot het grootste maatschappelijk, individueel en financieel rendement van de benodigde investeringen.

1. Op welke wijze heeft het college de output van het nieuwe armoedebeleid tot nog toe gemonitord?
2. Welke extra kosten zijn er in de jaren na invoering van het nieuwe armoedebeleid gemaakt als gevolg van deze wijzigingen?
3. Welke maatschappelijke, individuele en financiële effecten zijn er toe te schrijven aan de beleidswijziging?

In de raadsinformatiebrief over de pilot Samen Vooruit (20r.00293) is beschreven dat uit de evaluatie blijkt dat er twijfels bestaan over hoe onderscheidend Samen Vooruit is. In de bestaande werkwijze wordt al veel ondervangen in het voorliggend veld, waar naar eigen zeggen ook al stress-sensitief gewerkt wordt.

4. Op welke wijze is het stress-sensitief werken geborgd binnen de ketenpartners? Hebben zij hier ook trainingen voor gevolgd?
5. Wat is de verwachte toegevoegde waarde van het trainen van de proces- en casusregisseurs van WoerdenWijzer in stress-sensitief werken?
6. Welke kosten zijn hiermee gemoeid?
7. Op welke wijze is het college van plan om de effecten van deze aanpassingen te monitoren?

Er is inmiddels drie jaar verstreken sinds de aanpassing van het armoedebeleid in de gemeente Woerden. In deze periode heeft het college verschillende tussentijdse wijzigingen gerapporteerd. Het vervangen van de declaratieregeling door een maatwerkfonds werd het invoeren van een maatwerkfonds ter aanvulling van de declaratieregeling. Hier kwam later ook een doorbraakfonds bij. Voor stress-sensitieve begeleiding zou aanvankelijk aangesloten worden bij 'mobility mentoring', later werd gesproken over coachend

begeleiden, waarna ook deze term is losgelaten. De voorgenomen pilot Samen Vooruit kwam niet van de grond en de komende tijd wordt verkend hoe de aanpak vroegsignalering eruit moet zien.

8. Wat heeft de inwoner gemerkt van al deze aanpassingen en beleidswijzigingen?
9. Welk deel van het armoedebudget is er besteed aan beleidsontwikkeling en het uitwerken van beleid en welk deel van het budget is daadwerkelijk terecht gekomen bij inwoners die in armoede leven?
10. Heeft het college voldoende grip op de bestrijding van armoede in de gemeente en verwacht het college dat de doelen behaald zullen worden die met de beleidswijziging werden beoogd (duurzame afname van armoede in de gemeente)?
11. Waarop baseert het college dit?

Namens de Woerdense VVD, Simone Onrust